

1. Po upływie terminu wskazanego w art. 713 § 1 k.p.c. prekluduje się możliwość rozszerzenia podstaw skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.

2. Nie można (...) przyjmować (...) że wyrok uchybia praworządności na tej tylko podstawie, że rozstrzygnięcie nie jest zgodne z niektórymi przepisami prawa materialnego. Sąd polubowny w zasadzie nie jest w ogóle związany przepisami prawa materialnego. Obowiązany jest stosować takie bezwzględnie obowiązujące przepisy prawne, których naruszenie byłoby równoznaczne z pogwałceniem praworządności lub zasad współżycia społecznego.

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 28 listopada 2000 r.
IV CKN 171/00**

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Stanisław Dąbrowski

SSN Barbara Myszka

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2000 r. na rozprawie sprawy ze skargi Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Oddziału Terenowego w S. przeciwko Zygmunтови Rymgandowi Z. o uchylenie wyroków Sądu Polubownego na skutek kasacji skarżącej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 maja 1998 r., sygn. akt [...]

oddala kasację.

Uzasadnienie

Powołany wolą stron Sąd Polubowny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Białymstoku w sprawie oznaczonej sygnaturą [...], uwzględniając częściowo powództwo Zygmunta Rymgonda Z., wyrokiem z dnia 15 maja 1997 r.: ustalił, że czynsz dzierżawny dotyczący obiektu „Stawy Rybne P. i B.” za 1995 r. został uiszczony w całości, czynsz

dzierżawny za 1996 r. wynosi 9.991,48 zł; stwierdził, że nakłady w kwocie 89.310,70 zł. poczynione przez powoda na ten obiekt w latach 1995-1996 były konieczne i powiększyły wartość przedmiotu dzierżawy. Powództwo w pozostałej części, w której powód żądał zobowiązania strony pozwanej do wyrażenia zgody na wykonanie remontów i nakładów w kwocie 418.834 zł zostało oddalone. Oddalone zostało nadto powództwo wzajemne o zasądzenie kwoty 8.353,47 zł tytułem zaległego czynszu dzierżawnego za 1995 r.

Tenże Sąd Polubowny w sprawie oznaczonej sygnaturą [...] uwzględniając częściowo powództwo Zygmunta Rymgonda Z., wyrokiem z dnia 15 maja 1997 r.: ustalił, że czynsz dzierżawny dotyczący obiektu „Stawy Rybne W. i P.” za 1995 r. został uiszczony w całości, czynsz dzierżawny za 1996 r. wynosi 5.999,50 zł; stwierdził, że nakłady poczynione przez powoda na ten obiekt były konieczne i powiększyły wartość przedmiotu dzierżawy. Powództwo w pozostałej części, w której powód żądał zobowiązania strony pozwanej do wyrażenia zgody na wykonanie remontów i nakładów w kwocie 189.861 zł zostało oddalone. Oddalone zostało nadto powództwo wzajemne o zasądzenie kwoty 3.965,65 zł tytułem zaległego czynszu dzierżawnego za 1995 r.

Z poczynionych w tych sprawach ustaleń wynika, że strony związane były umowami dzierżawy nieruchomości rolnych, na których dominują stawy. W umowach, które określały wysokość czynszu dzierżawnego uzgodniono, że powód jako dzierżawca po uzyskaniu zgody strony pozwanej jako wydzierżawiającego i uzgodnieniu z nim sposobu rozliczenia dokonanych ulepszeń, co określać będzie odrębna umowa – „może wykonywać remonty i ponosić inne nakłady inwestycyjne, powiększające wartość przedmiotu dzierżawy”.

Sąd Polubowny kierując się opiniami biegłych, którzy uznali, że poczynione przez powoda nakłady były konieczne i uzasadnione, a nadto stwierdzając, że w okresie ostrej zimy nastąpiło śnięcie ryb – oparł swe rozstrzygnięcie na podstawie art. 700 k.c.

Sąd Wojewódzki w Suwałkach wyrokiem z dnia 17 grudnia 1997 r., uwzględniając częściowo skargę pozwanej Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, złożoną na podstawie art. 712 § 1 pkt 4 k.p.c., uchylił w części wyroki Sądu Polubownego, wydane w sprawach oznaczonych sygnaturami [...], [...].

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 21 maja 1998 r. – na skutek rozpoznania apelacji pozwanej Agencji oraz powoda Zygmunta Rymgonda Z. – z apelacji powoda zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego w części uchylającej w ten sposób, że skargi o

uchylenie wyroków Sądu Polubownego oddalił, nadto oddalił apelację strony pozwanej. W następstwie tego rozstrzygnięcia wyroki Sądu Polubownego z dnia 15 maja 1997 r. pozostały w mocy.

W kasacji pozwana Agencja zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 712 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 2, art. 7, art. 64 ust. 2 i art. 83 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez uznanie, że wyroki Sądu Polubownego nie naruszają zasad współżycia społecznego i nie uchybiają praworządności, mimo że nastąpiło rażące naruszenie art. 700, art. 354 § 1 i art. 676 k.c. ograniczających ingerencję sądu w treść zobowiązania, ponadto naruszenie art. 98 k.c. przez akceptację wyroku Sądu Polubownego, mimo że zapis na sąd polubowny dokonany został bez stosownego pełnomocnictwa dla strony pozwanej, zastosowanie, a także naruszenie art. 189 k.p.c. przez akceptację wyroków Sądu Polubownego oraz Sądu Wojewódzkiego pomimo nie spełnienia przesłanek z tego przepisu. Podnosząc te zarzuty strona skarżąca wnosiła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw.

W rozpoznawanej sprawie skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego oparta została wyłącznie na podstawie z art. 712 § 1 pkt 4 k.p.c. **Po upływie terminu wskazanego w art. 713 § 1 k.p.c. prekluduje się możliwość rozszerzenia podstaw skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.** Skoro więc skarga nie została oparta na podstawie z art. 712 § 1 pkt 1 k.p.c., to powołany w kasacji zarzut naruszenia art. 98 k.c. „przez akceptację wyroku Sądu Polubownego, mimo że zapis na sąd polubowny dokonany został bez stosownego pełnomocnictwa dla strony pozwanej”, pozostać musiał poza kontrolą kasacyjną.

Dokonując oceny zasadności zarzutu naruszenia pozostałych przepisów prawa materialnego, wymienionych w kasacji w ramach podstawy kasacyjnej z art. 393¹ pkt 1 k.p.c., uznać należało, że Sąd Apelacyjny akceptując – w następstwie zmiany wyroku Sądu Wojewódzkiego – wyrok Sądu Polubownego, nie naruszył żadnego z przepisów, na które powołuje się skarżący. Wniosek przeciwny – zaprezentowany w kasacji – byłby uzasadniony w wypadku wykazania, że sąd polubowny uchybił tym przepisom i uchybienie to stanowiło jednocześnie naruszenie praworządności lub zasad współżycia społecznego w

Rzeczypospolitej Polskiej. **Nie można** przy tym **przyjmować** – jak czyni to skarżący – **że wyrok uchybia praworządności na tej tylko podstawie, że rozstrzygnięcie nie jest zgodne z niektórymi przepisami prawa materialnego. Sąd polubowny w zasadzie nie jest w ogóle związany przepisami prawa materialnego. Obowiązany jest stosować takie bezwzględnie obowiązujące przepisy prawne, których naruszenie byłoby równoznaczne z pogwałceniem praworządności lub zasad współżycia społecznego.**

Zaskarżony wyrok nie narusza powołanych w kasacji artykułów Konstytucji (art. 2, art. 7, art. 64 ust. 2, art. 83), nie uchybia bowiem zasadzie sprawiedliwości społecznej, wydany został na podstawie i w granicach prawa, nie jest sprzeczny z zasadą, według której własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej, a także zasadzie, zgodnie z którą każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

Z tych wszystkich względów należało kasację oddalić (art. 393¹² k.p.c.).

Źródło: Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego